

3. Річний звіт Світового Конгресу Українців – 2021. Торонто; Київ; Брюссель; Нью-Йорк, 2021. 23 с. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/wp-content/uploads/2022/06/uwc-2021-annual-report-ua-23-pages-rev16-1.pdf>

4. Сайт Unite With Ukraine витримав атаку російських хакерів. *Офіційний сайт Світового Конгресу Українців*. 13 березня 2023 р. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/sajt-unite-with-ukraine-vitrimav-ataku-rosijskih-hakeriv/>

5. Світові медіа відреагували на лист СКУ напередодні церемонії Оскар. *Офіційний сайт Світового Конгресу Українців*. 10 березня 2023 р. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/svitovi-media-vidreaguvali-na-list-sku-naperedodni-czeremoni%dl%97-oskar/>

6. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. 32 с. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

**Бондаренко Анна**

*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»*

## МЕТОДИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ НАТО ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ

**Ключові слова:** публічна дипломатія, НАТО, принципи публічної дипломатії.

**Keywords:** public diplomacy, NATO, principles of public diplomacy.

На тлі сучасних подій публічна дипломатія є важливою структурною компонентою стратегії центральних акторів світової політики, до яких належить Організація Північноатлантичного договору (НАТО).

Внаслідок регулярних змін, які зазнає останніми роками стратегія і організаційна структура Альянсу, організація є об'єктом досліджень у вітчизняній і зарубіжній науковій думці.

Основними інструментами публічної дипломатії можна назвати спільні публічні заходи (візити, конференції, громадські дебати, дослідження тощо) метою яких є донесення необхідної інформації до світової громадськості.

Мета комунікаційної діяльності НАТО полягає у веденні діалогу з громадськістю та внесенні ясності у важливі політичні та безпекові питання. Не менш важливе значення має підвищення обізнаності населення шляхом заохочення до обговорення провідних питань безпеки – стратегічна комунікація.

Основна місія НАТО полягає в гарантуванні свободи і безпеки для своїх громадян.

Сьогодні Альянс використовує інтернет-ЗМІ, соціальні медіаплатформи для залучення громадськості разом з традиційними засобами масової інформації, щоб збільшити обізнаність і підтримку мети та завдань НАТО. Тобто Альянс обрав багатогранну та інтегровану стратегію у спілкуванні та взаємодії з широким загалом [4].

Співпрацюючи зі ЗМІ, НАТО займається розробкою комунікаційних програм та програм публічної дипломатії для окремих груп, як-то: академічні та парламентські групи, молодіжні кола та лідери думок. Пресслужби та речники Альянсу прагнуть донести точку зору НАТО до широкої громадськості через ЗМІ, а також намагаються впливати на висвітлення подій у засобах масової інформації.

Ключовими принципами, на яких базується мислення НАТО щодо підходу до публічної дипломатії, є: важливість вміння слухати, зв'язок публічної дипло-

матії з політикою, довіра – ключ до ефективності публічної дипломатії, а також необхідні належне планування, навчання та ресурси.

НАТО здійснює комунікацію і розробляє програми, спрямовані на підвищення обізнаності і розуміння Альянсу і, в кінцевому підсумку, на зміцнення підтримки і довіри до Організації. Оскільки НАТО є міжурядовою організацією, уряди окремих країн-членів також несуть відповідальність за роз'яснення своєї національної політики оборони і безпеки, а також своєї ролі як членів Альянсу своєї громадськості.

Колишній помічник Генерального секретаря НАТО з питань публічної дипломатії, Такан Ілдем, підкреслював важливість співпраці ЄС та НАТО у питаннях спільної оборони, розвитку потенціалу та розподілу навантаження [2, 111]. Відповідно публічна дипломатія розглядається як довгостроковий процес створення довіри, зацікавленості та прихильності громадськості. Всі ці комунікаційні механізми демонструють, що Альянс вважає спілкування з громадськістю та вплив на неї дуже важливими.

В умовах швидкого комунікаційного і технологічного розвитку, спричиненого глобалізацією, усі учасники міжнародної системи шукають нові способи «самовираження». Із цією метою НАТО почала впроваджувати багато комунікаційних стратегій, зокрема у сфері публічної дипломатії.

Що важливо, безпека на основі співробітництва була запроваджена Стратегічною концепцією 2010 р. і передбачає розбудову відносин з державами, що не є членами НАТО, з метою збереження безпеки Альянсу [1]. Нова Стратегічна концепція НАТО 2022 також наголошує на необхідності зміцнення зв'язків з партнерами, які поділяють цінності Альянсу, підсилення діалогу та співпраці для захисту заснованого на правилах міжнародного порядку, відстоювання цінностей, що сприятиме зміцненню взаємної безпеки [5, 44].

Вагомим і унікальним прикладом публічної дипломатії НАТО та її ефективності в країнах-партнерах є Представництво НАТО в Україні, засноване 2016 р. – перше й єдине дипломатичне представництво в країні-партнері, яка має особливий статус. Представництво НАТО в Україні поєднує в собі дві діючі організації НАТО в Україні: Центр інформації та документації НАТО (1997 р.) та Офіс зв'язку НАТО (1999 р.). Подібний перехід на «нову» структуру під єдиним дахом уособлює еволюцію відношення НАТО до України, а також незмінну відданість забезпеченню довготривалого успіху.

Центр інформації і документації НАТО є структурним підрозділом Управління громадської дипломатії НАТО і був першим інформаційним закладом НАТО в країні-партнері, що забезпечує відкритий доступ до інформації широкій громадськості. Центр відіграє чільну роль щодо підвищення обізнаності населення України із основними завданнями і пріоритетами НАТО, роз'яснює переваги співробітництва між Україною і НАТО, водночас надаючи підтримку українській владі у галузі інформування громадськості і стратегічних комунікацій [6].

Заохочення до дебатів на теми, проблеми НАТО може допомогти зміцнити розуміння цілей і завдань Альянсу. Зазвичай інформаційні заходи НАТО мають інтерактивний та двосторонній характер, що дає змогу організації слухати свою аудиторію та вчитися у неї. Наприклад, НАТО має інформаційні пункти та офіси

в країнах-партнерах, а також «контактні посольства», які є посольствами країн-членів НАТО, розташованими в країнах-партнерах. Вони дають змогу НАТО взаємодіяти з місцевими громадами та посилювати вплив своєї роботи [3].

Сьогодні НАТО активно використовує технології публічної дипломатії в усіх сферах. Експерти Альянсу проводять багато дослідницьких та аналітичних робіт, моніторять національні та міжнародні опитування, щоб краще уявляти картину процесів, що відбуваються у світі. Альянс активно використовує багатограний та інтегрований підхід до комунікації та взаємодії з широкими колами.

Наступальний характер публічної дипломатії НАТО в сучасному дещо хаотичному світі визначається гостротою протиріч між окремими державами та Альянсом. Цей фактор робить публічну дипломатію важливим інструментом впливу на міжнародні відносини, політику, діалог між сторонами з неадекватними національними інтересами, а також тими, чийм завданням є налагодження та ведення такого діалогу – дипломатами, політиками, військовими, засобами масової інформації.

Публічна дипломатія є ефективним інструментом, оскільки дає можливість впливати на тих, хто в демократичних суспільствах вирішує майбутнє своєї держави: людей, які обирають ту чи іншу владу. Отже, можна взаємодіяти з владою іншої країни не тільки безпосередньо, але й опосередковано, формуючи необхідні питання в публічному дискурсі іноземного суспільства.

Підсумовуючи, ефективність методів публічної дипломатії НАТО залишається предметом дискусій і подальших досліджень. Незважаючи на певні помітні успіхи, існують також сфери для вдосконалення й пошуків відповідей на постійні виклики, охоплення й залучення різноманітних аудиторій. Програми та політика Альянсу щодо комунікативної діяльності постійно адаптуються до змін у стратегічному безпековому середовищі, а також до технічних інновацій, різноманітних потреб інформаційного середовища та цільової аудиторії. Проте мета залишається єдиною – сприяти діалогу та взаєморозумінню, обізнаності громадськості з питань безпеки та залучення громадськості до безперервного процесу обговорення питань безпеки.

#### Джерела та література

1. Active Engagement, Modern Defence. Strategic Concept for the Defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organisation. NATO. 1.01.2010. URL: [http://www.nato.int/cps/en/natolive/official\\_texts\\_68580.htm](http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_68580.htm)
2. Güleç C. NATO and Public Diplomacy: Opportunities and Constraints of 21st century. *Perceptoins*. 2021. Vol. XXVI, Number 1. P. 100–120. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1905361>
3. Communications and public diplomacy. NATO. URL: [https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics\\_69275.htm](https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69275.htm)
4. Committee on Public Diplomacy (CPD). NATO. URL: [https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics\\_69272.htm](https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_69272.htm)
5. NATO 2022 Strategic Concept. NATO. URL: [https://www.nato.int/nato\\_static\\_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf](https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf)
6. Представництво НАТО в Україні. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/172885.htm>
7. Яковенко Н. Л., Пискорська Г. Трансформація публічної дипломатії Північноатлантичного альянсу. URL: <http://www.americanstudies.history.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/24-Yakovenko-Piskorska-197-206.pdf>